

וְכָרַ מֵאֵן דְּעֵבִיד צְדָקָה בְּמִסְפָּנָא גְרִים הֵהוּא נְהָר דִּיתְמַשְׁפָּךְ מַעְדָן דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, לְהַשְׁקוּת אֵת הַגָּן דְּאִיהִי ד' דְּלָה מִסְפָּנָא, וְעֵנִי אִיהוּ יוֹם שַׁבָּת, וּמֵאֵן דְּמְקִיִּים בְּהָ עֲנָג שַׁבָּת גְרִים לְאַשְׁקָאָה הֵהִיא ד', וְהֵהוּא עֵנִי אֲתַמְלִי וְאַתְקֵרִי נְהָר, וּמֵאֵן דְּאִית לִיה רִשׁוּ לְמַעְבַּד עֲנָג שַׁבָּת וְלֹא עֵבִיד, אֲתַהֲפֹךְ לִיה עֲנָג לְנִגְע צָרְעַת, וְחָרִיב בֵּיתִיה וּמְמוֹנִיָּה, וְכֵן עֲנִיָּה אִיהִי אֲוִרִיָּתָא דְעַל פֶּה וְדָאִי, וְאִיהִי קַבְלָה פִּד מְקַבְלָא מִבְּעַל צְדָקָה, דְּאִיהוּ אֲוִרִיָּתָא דְבִכְתָּב, פִּד אֲזֵלַת לְגַבִּיָּה לְקַבְלָה אֲתַקְרִיאַת הַלְכָה, פִּד מְקַבְלָא מִנִּיָּה אֲתַקְרִיאַת קַבְלָה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אִיהִי פְּלִיגַת מַה דִּי־הִבִּין לָהּ לְעַבְדִּין דִּילָהּ וְלִבְנִין וְלַעוֹלָמִין דִּילָהּ, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (מִשְׁלִי לֹא טו) וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְלִין דִּין מִן דִּין, מַהֵהוּא דְּמְקַבְלִין מִינָהּ. בְּעַל קַבְלָה אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְאִיהִי קַבִּילַת מִינִיָּה, וּבְאֵן אֲתַר קַבִּילַת מִנִּיָּה בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר כִּי יְמִינָהּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, הַלְכָה אִיהִי מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, קַבְלָה (דף נח ע"ב) הִיא מִסְטָרָא דִּימִינָא, הַלְכָה בְּשְׂמָאֲלָא לְגַבִּי בְּעֵלָה, וְקַבִּילַת מִנִּיָּה בִּימִינָא וְנַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי צְדִיק, וּבְגִין דָּא (תהלים לו כה) לֹא רְאִיתִי צְדִיק נִעְזָב וְכוּ', (ובמאי) וְכֹד נַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי בְּעֵלָה דְּאִיהוּ ו', נְהָר דְּאֲתַמְשֵׁךְ מַעְדָן, ו' עֲאֵל פִּד' וְאַתְעַבִּידַת ה', וּמַה דְּהוּה צְדָק אֲתַעַבִּידַת צְדָקָה לְגַבִּי עֵנִי דְּאִיהוּ צְדִיק.

וְכָרַ מֵאֵן דְּעֵבִיד צְדָקָה עִם הָעֵנִי, גוֹרֵם לְאוֹתוֹ נְהָר שְׂמִשְׁפָּךְ מַעְדָן, שְׂהוּא הָאֵם הָעֵלְיוֹנָה. לְהַשְׁקוּת אֵת הַגָּן, שְׂהִיא דְּל"ת, דְּלָה עֲנִיָּה, וְעֵנִי הוּא יוֹם שַׁבָּת, וּמִי שְׂמִקְיִים בְּהָ עֲנָג שַׁבָּת, גוֹרֵם לְהַשְׁקוּת אוֹתָהּ הַדְּל"ת, וְאוֹתוֹ עֵנִי מִתְמַלֵּא וְנִקְרָא נְהָר, וּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת עֲנָג שַׁבָּת וְלֹא עוֹשֶׂה, מִתְהַפֵּךְ לוֹ עֲנָג לְנִגְע צָרְעַת, וּמְחָרִיב בֵּיתוֹ וּמְמוֹנֵו, וְכֵן עֲנִיָּה הִיא הַתּוֹרָה בְּעַל פֶּה וְדָאִי, וְהִיא קַבְלָה כְּשִׂמְקַבְלַת מִבְּעַל צְדָקָה, שְׂהִיא תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, כְּשִׂהוּלְכַת אֲלִיו לְקַבְלָה נִקְרָאת הַלְכָה, כְּשִׂמְקַבְלַת מִמְּנוֹ נִקְרָאת קַבְלָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא מְחַלְקַת מַה שְׂנוֹתְנִים לָהּ לְעַבְדִּים שְׂלָהּ וְלִבְנִים וְלַעֲלָמִים שְׂלָהּ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְלִים זֶה מִזֶּה, מֵאוֹתוֹ שְׂמִקְבָּלִים מִמְּנָה. בְּעַל קַבְלָה הוּא הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, וְהִיא קַבְלָה מִמְּנוֹ, וּבְאִיָּה מְקוֹם קַבְלָה מִמְּנוֹ? בְּיָמִין, מִשׁוּם שְׂעֲלִיו נֹאמַר כִּי יְמִינָהּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים. הַהַלְכָה הִיא מִצַּד הַשְּׂמָאל, קַבְלָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, הַלְכָה בְּשְׂמָאל אֵל בְּעֵלָה, וּמְקַבְלַת מִמְּנוֹ בְּיָמִין וְיִוִּרְדַת מְלֵאָה אֵל הַצְּדִיק, וּמִשׁוּם זֶה לֹא רְאִיתִי צְדִיק נִעְזָב וְכוּ', (בבבב) וְכִשְׂיִוִּרְדַת מְלֵאָה אֵל בְּעֵלָה שְׂהוּא ו', הַנְּהָר שְׂנִמְשֵׁךְ מַעְדָן, ו' נִכְנַס לְד' וְנַעֲשִׂית ה', וּמַה שְׂהִיָּה צְדָק נַעֲשֶׂה צְדָקָה לְעֵנִי שְׂהוּא צְדִיק.

וְעַל אוֹתוֹ הַנְּהָר נֹאמַר שְׂמֵשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה לְעֵנִים, וְעֲלִיו נֹאמַר צְדָקָה תְּרוּמָם גוֹי, וּמַה שְׂהִיָּתָה צְדָק דִּין, נַעֲשִׂית רַחֲמִים, וְכָל הַסְּפִירוֹת נִקְרָאוּ עַל שְׂמָה אֲתַקְרִיאֵו, מֵאֲזֵנֵי צְדָק, אֲכַנֵּי צְדָק, אִיפַת צְדָק וְהִין צְדָק, כְּשִׂהַתְּרַחֵק מִמְּנָה בְּעֵלָה, (ויקרא יט

לו. כד אתרחק מינה בעלה דאיהו רחמי, מאזני צדק תרין דרועין, אבני צדק תרין סמכי קשוט, הין צדק צדיק, וכד עמודא דאמצעיתא מרחק מינה איהו משפט, וביה כתיב (תהלים עה ח) כי אלהי"ם שופט זה ישפיל וזה ירים, זה ישפיל מאן דגרים לאשפלא לשכינתא מאתרהא, וזה ירים מאן דגרים לסלקא לה מאתרהא, דחובין דישראל אינון אשפילן לה לתתא, וזכוון דלהון סלקין לה לאתרהא, הא זפאה איהו מאן דעביד זכוון לסלקא לה לאתרהא.

ועוד שכינתא איהי שלוחה הקן, מאן קן דילה דא ירושלים, ולעילא קן דילה ההוא דאתמר ביה (שמות לד ז) ונקה לא ינקה, ודא מטטרו"ן, עליה אתמר אל תסתפל בקנקן אלא במה דאית ביה, ודא איהו פי יקרא קן צפור לפניך בדרף בכל עץ או על הארץ (דברים כב ו), בכל עץ דא גוף וברית, צדיק איהו ברית ואיהו כ"ל, עץ דא עמודא דאמצעיתא, או על הארץ דא אימא תתאה, אפרוחים תרין דרועין, או ביצים תרין שוקין, והאם רבצת דא אימא עלאה, שלח תשלח את האם דא אימא תתאה את ודאי.

שלח תשלח, הדא הוא דכתיב (בראשית ח ח) וישלח את היונה מאתו, ואתמר בנעקב (שם כז ל) ויהי אף יצא יצא, לקבל שלח תשלח, ואינון תרין דרועין שני גרישי"ן ואינון תרין תרוכין, ודא איהו שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לה, אליו ששת הפרקים שהם בשתי זרועות, נשאת ה' ד' בלי ו'. מי גרם לה שני גרושין? אלא בגלל שעוברים בניה על מצוות התורה, עשה ולא תעשה, זהו שכתוב ובפשעיהם שלחה אמהם.

שהוא רחמים. מאזני צדק שתי זרועות, אבני צדק שני עמודי אמת, הין צדק צדיק, וכשהעמוד האמצעי מרחק ממנה, הוא משפט, ובו כתוב כי אלהי"ם שופט זה ישפיל וזה ירים. זה ישפיל - מי שגורם להשפיל את השכינה ממקומה, וזה ירים - מי שגורם להעלותה ממקומה, שחטאי ישראל משפילים אותה למטה, וזכוותיהם מעלים אותה למקומה, הרי צדיק הוא מי שעושה זכוות להעלותה למקומה.

ועוד שכינה, היא שלוחה הקן. מי הקן שלה? זו ירושלים, ולמעלה הקן שלה, אותו שנאמר בו ונקה לא ינקה, וזה מטטרו"ן, עליו נאמר אל תסתפל בקנקן אלא במה שיש בו, וזהו פי יקרא קן צפור לפניך בדרף בכל עץ או על הארץ. בכל עץ - זה גוף וברית, צדיק הוא ברית והוא כ"ל, עץ - זה העמוד האמצעי, או על הארץ - זו האם התחתונה, האפרוחים - שתי זרועות, או ביצים - שתי שוקים, והאם רבצת - זו האם העליונה, שלח תשלח את האם - זו האם התחתונה, את ודאי. שלח תשלח, זהו שכתוב וישלח את היונה מאתו, ונאמר בנעקב ויהי אף יצא יצא, כנגד שלח תשלח, והם שתי זרועות, שני גרישי"ן, והם שני גרושים. וזהו שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לה, אלו ששת הפרקים שהם בשתי זרועות, נשאת ה' ד' בלי ו'. מי גרם לה שני גרושין? אלא בגלל שעוברים בניה על מצוות התורה, עשה ולא תעשה, זהו שכתוב ובפשעיהם שלחה אמהם.

ובפשעיהם שלחה אמהם.

ולא תעשה, הדא הוא דכתיב (ישעיה ג יח) ובפשעיהם שלחה אמהם.

ויוסף שלח את היונה מאתו (בראשית ח י) דא עמודא דאמצעייתא, מאן גרים דא דאתרבת מיניה, בגין דישראל עברו על אורייתא, ויחל עוד שבעת ימים אחרים (שם) (ג"א וישלח את היונה ולא יספה שוב), דא ז', יומא שביעאה דכליל שבע שבתות, ומאן גרם דאתרבת מיניה, בגין דעברו ישראל על אות שבת ויומין טובין ואות ברית.

מסטר א דיצחק דאיהו ראש השנה, אתמר ביה (שם) ותבא אליו היונה לעת ערב, ודא ערב דיצחק, ומסטר א דצדיק אתמר בה (שם) והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח פי קלו המים מעל הארץ, ובכל מקום שלא מצאה למטה דמותו של בעלה בתורה, לא היתה שורה עליו, זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, בגלות, מיד שמצאה בעלה את הרועה הנאמן, שרתה עליו ולא חזרה לתבה. זהו שכתוב ולא יספה שוב אליו עוד, ועל זה נאמר על פן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר, היא נדבקה בו, והוא בה.

בה (שם) והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח פי קלו המים מעל הארץ, ובכל אתר דלא אשפחת לתפא דיוקנא דבעלה באורייתא, לא הות שריא עלה, הדא הוא דכתיב (שם ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה בגלותא, מיד דאשפחת בעלה לרעיא מהימנא, שריא עליה ולא חזרת לתיבה, הדא הוא דכתיב (שם יב) ולא יספה שוב אליו עוד, ועל דא אתמר (שם כ) על פן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר, איהי אתדבקת ביה ואיהו בה.

באותו זמן, ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה, ויצאו כלם והלכו ליונה ובעלה, ונאמר לגבי נח ויפתח נח. מה זה ויפתח נח? אלא רומז, ותפתח ותראהו את הילד, אדנ"י שפתי תפתח, וזה ישראל שפותחים בתשובה בבכיה, ומיד ותחמל עליו. ועוד, שכינה נקראת חג, בכל הזמנים וימים טובים, חג של שלש רגלים, שנאמר בהם שלש רגלים תחג לי בשנה, ובשבילה יראה פל זכורך, לקים זכור ושמור, זכור לזכר, ושמור לזקבה. כל אלו שהולכים

בה הוא זמנא ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה (שם ח ו), ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה, ואתמר לגבי נח, מאי ויפתח נח, אלא רמיז ותפתח ותראהו את הילד (שמות כ כד), אדנ"י שפתי תפתח, ודא ישראל דפתחין בתיובתא בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

ועוד שכינתא אתקריאת חג, בכל זמנין ויומין טובין, חג דתלת רגלין, דאתמר בהון (שמות כג יד) שלש (דף נט ע"א) רגלים תחוג לי בשנה, ובגינה יראה פל זכורך, לקיימא זכור ושמור זכור לזכר ושמור לזקבה, פלהו אלין דאזלין לאסתפלא (ג"א

איהי אתדבקת ביה ואיהו בה. בה הוא זמנא ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה (שם ח ו), ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה, ואתמר לגבי נח, מאי ויפתח נח, אלא רמיז ותפתח ותראהו את הילד (שמות כ כד), אדנ"י שפתי תפתח, ודא ישראל דפתחין בתיובתא בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

ועוד שכינתא אתקריאת חג, בכל זמנין ויומין טובין, חג דתלת רגלין, דאתמר בהון (שמות כג יד) שלש (דף נט ע"א) רגלים תחוג לי בשנה, ובגינה יראה פל זכורך, לקיימא זכור ושמור זכור לזכר ושמור לזקבה, פלהו אלין דאזלין לאסתפלא (ג"א

לאתפללא) בשכינתא, צריכין למיהב לה דורונא, הדא הוא דכתיב (דברים טז טז) ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך למחדי בה, הדא הוא דכתיב (שם) ושמחת בתגף, דאיהי חדוא דקודשא ברין הוא אתקריאת, ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא גרמיה מעציבו, דאיהי לילי"ת חשוכא עצבון שאול טחול, דאיהי מום, ועליה אתמר (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב.

אי"ש כמתנת ידו דא שכינתא עלאה, דעלה אתמר (משלי כא יד) מתן בפסתר יכפה אף, בגין דאיהי סתימא, עולם הבא קרינן לה מתנה, ועלה אתמר ישמח משה במתנת חלקו, בגין דמתת אלהי"ם היא, ככרפת יהו"ה אלהי"ך אשר נתן לך דא שכינתא תתאה, חד מסטרא דימינא ברכה, וחד מסטרא דשמאלא מתנה.

ועוד שכינתא איהי חשבון תקופות ומזלות ומולדות ועבורין, ארבע תקופות דאתקריאו ארבע תקופות, ולכל תקופה שלשה חדשים, ובהם שנים עשר מזלות, והם כנגד שנים עשר שבטי ישראל, והכל נקשר בשם הזה אדני"י, השכינה התחוננה היא חזקה בארבע תקופות, שהם מצד השמאל, חזק תקיף, והם אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, וכל שנים עשר המזלות קשים מצד הדין, ומשום שהמזון בא מהם, אמרו בעלי המשנה קשים מזונותיו של אדם פקריעת ים סוף, שנקרע בהם לשנים עשר קרעים.

ואינן ארבע תקופות תריין דרועין ותריין שוקין, תריין עשר מזלות תריין עשר פרקין דאית בהון, ולקבלייהו תריין עשר ירחי שתא, ואינן ו' רזא

להסתפל (להכלל) בשכינה צריכים לתת לה דורון, זהו שכתוב ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך לשמח בה. זהו שכתוב ושמחת בתגף, שהיא נקראת שמחת הקדוש ברוך הוא, ומי שהולך לראות אותה, צריך לשמר את עצמו מעצב, שהיא לילית חשוכה, עצבון, שאול, טחול, שהיא מום, ועליה נאמר כל אשר בו מום לא יקרב.

אי"ש כמתנת ידו, זו שכינה העליונה, שעליה נאמר מתן בפסתר יכפה אף, משום שהיא נסתרת, עולם הבא קוראים לה מתנה, ועליה נאמר ישמח משה במתנת חלקו, משום שמתת אלהי"ם היא, ככרפת יהו"ה אלהי"ך אשר נתן לך, זו שכינה תחתונה, אחת מצד ימין - ברכה, ואחת מצד שמאל - מתנה.

ועוד, שכינה היא חשבון תקופות ומזלות ומולדות ועבורים, ארבע תקופות שנקראו ארבע תקופות, ולכל תקופה שלשה חדשים, ובהם שנים עשר מזלות, והם כנגד שנים עשר שבטי ישראל, והכל נקשר בשם הזה אדני"י, השכינה התחוננה היא חזקה בארבע תקופות, שהם מצד השמאל, חזק תקיף, והם אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, וכל שנים עשר המזלות קשים מצד הדין, ומשום שהמזון בא מהם, אמרו בעלי המשנה קשים מזונותיו של אדם פקריעת ים סוף, שנקרע בהם לשנים עשר קרעים.

ואותן ארבע תקופות, שתי זרועות ושתי שוקים, שנים עשר מזלות, שנים עשר פרקים שיש בהם, וכנגדם שנים עשר חדשי השנה, והם ו' סוד העבור, וזה

רזא